

Een natuurlijke paardenweide geeft paarden meer mogelijkheden hun natuurlijke gedrag te ontplooiën dan in een gewone boerenweide.

Natuurlijke paardenweide dient meerdere doelen

Een natuurlijke paardenweide geeft paarden meer mogelijkheden hun natuurlijke gedrag te vertonen. Tegelijkertijd biedt zo'n weide kansen voor ontwikkeling van natuur vanwege de grote verscheidenheid aan flora en fauna die er tot ontwikkeling kan komen. Je hebt wel ruimte nodig om een ecologische paardenweide in te richten. Maar er zijn vele gradaties mogelijk.

Paarden zijn sociale dieren die van nature in kuddeverband leven. In het wild levende paarden leggen soms dagelijks afstanden van 30 kilometer af om aan voedsel te komen. Gemiddeld graast een paard 16 uur per dag. Het aanbieden van weidegang in groepsverband is dan ook essentieel voor het welzijn van paarden. Met een gewone 'boerenweide' kun je paarden al veel bieden maar het is ook mogelijk om een stap verder te gaan en de weide meer te laten lijken op de natuurlijke leefomgeving van paarden. Vorig jaar zette Ivonne Overmars als stagiaire bij het bedrijf Ecoplan in Rhee (Dr.) op een rij hoe je een zogenoemde ecologische weide kunt laten ontstaan. „In een ecologische weide voelen de dieren zich op hun gemak en kunnen beter hun natuurlijke gedrag vertonen”, aldus Overmars. Ze stelt in haar onderzoeksverslag vast dat iedere paardenhouder met een weide mogelijkheden heeft om deze in meerdere of mindere mate te voorzien van natuurlijke elementen. „Een ecologische of natuurlijke paardenweide is bovendien goed in te passen in het landschap. En daarmee kan de weide het visitekaartje van een paardenhouder worden.”

Klein beginnen

„Afhankelijk van je mogelijkheden kun je

klein beginnen”, zegt Hans van der Lans, directeur van adviesbureau Ecoplan. „Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van een vogelhaag langs de randen van de paardenweide waarin je de afrastering onopvallend kunt wegwerken.” Een manier om variëteit in het terrein te krijgen, is het plaatselijk afgraven van de bodem en het omhoog halen van voedselarme grondlagen. Met vergraven is bovendien te bereiken dat er reliëf in het terrein ontstaat. Overmars: „Reliëfverschillen zorgen voor een spannend landschap en een leuk speelterrein voor de paarden. Zij houden ervan om een heuvel op te rennen en het heeft tevens een functie van uitkijkpost. Op de ophogingen kunnen zich bloemrijke vegetaties ontwikkelen.” In een ecologische paardenweide met veel ruimte kunnen paarden goed samen weiden met andere grazers zoals runderen, schapen of geiten.

Bomen en struikgewas

Bomen en struweelvorming dragen bij aan een natuurlijke weide. Dit vegetatietype is belangrijk voor vogels, zoogdieren en insecten. De paarden vinden onder en tussen bomen beschutting tegen wind en regen en kunnen zich hieraan schuren. Bomen bieden

verkoeling en bescherming tegen de zon op warme dagen. „Beschutting ontbreekt nog te vaak in cultuurweiden waardoor paarden op hete dagen geen schaduwplek kunnen vinden”, aldus Overmars.

Giftige planten

Een natuurlijke paardenweide kenmerkt zich door een zeer gevarieerde vegetatie. Dit betekent dat er ook planten kunnen gaan groeien die minder gezond zijn voor paarden of zelfs giftig. Het meest berucht is het bekende Jacobskruid. Ecoloog Van der Lans vindt alle ophef op Jacobskruid overtrokken. „Paarden die in een weide lopen waarin Jacobskruid groeit, zullen deze planten niet eten. Gevaarlijk wordt het pas als dergelijke planten in je hooi terechtkomen. Dan zijn ze door de dieren niet meer te herkennen”, zegt Van der Lans. Uit het onderzoek dat Overmars koppelde aan haar studie naar ecologische paardenweides blijkt overigens dat de meeste paardenhouders giftige planten verwijderen uit hun weide ook als geen sprake is van maaien voor hooiwinning. Overmars en Van der Lans realiseren zich dat niet iedereen een natuurlijke paardenweide mooi vindt. „Mooi of niet. Veel mensen zijn bereid om stappen te zetten waarmee ze het welbevinden van hun paarden kunnen verbeteren.”

Berrie Klein Swormink

Elementen

Naturelementen die in een natuurlijke paardenweide aanwezig kunnen zijn:

- een poel (drinkgelegenheid paarden en kleine dieren);
- een zandrolplek (hier kunnen paarden zich ontdoen van parasieten);
- struweelvorming (voedselbron en schuilgelegenheid voor vogels en andere dieren);
- solitaire of groepen bomen (beschutting voor paarden tegen zon, wind en regen);
- reliëf (uitkijkpost voor paarden en afwisseling in het landschap);
- eiwitarm grasland met een grote verscheidenheid aan bloemen en kruiden (smaakvolle gezonde voedselbron voor paarden).

Boerenvee biedt in ieder nummer ruimte aan 'vragen uit het veld'. Met hulp van deskundigen zoekt de redactie naar antwoorden op vragen van lezers.

Lezersvragen

Vraag:

In Boerenvee 1 werd gesproken over een vrijstelling van de mestwetgeving als je minder dan 35 schapen, 5 koeien, 7 paarden en 3 hectare grond hebt. Hoe zit dat precies?

Antwoord:

Als de mestproductie van de totale veestapel op de boerderij jaarlijks meer dan 350 kg stikstof (N) produceert dan is meer administratie nodig.

Voor kleine bedrijven geldt een vrijstelling voor de mestboekhouding. Deze bedrijven zijn vrijgesteld van de registratieplicht, administratieplicht en de plicht om gegevens te verstrekken. Voorwaarden voor de vrijstelling: de aanvoer van dierlijke meststoffen en de productie van de dieren op het bedrijf is samen niet meer dan 350 kg stikstof (N) per jaar; én de oppervlakte landbouwgrond die bij het bedrijf hoort is niet groter dan drie hectare. De normen om de door de dieren geproduceerde stikstof te berekenen, staan in de LNV-brochure Mestbeleid 2006 – tabellen. Deze brochure is te vinden op internet via www.hetInvloket.nl (kijk bij onderwerp 'Mest' en klik vervolgens op 'publicaties mest' en daarna op 'brochures en bulletins'). Een volwassen zoogkoe produceert per jaar 76,4 kg stikstof of 68,2 kg als je de mest als vaste mest bewaart. Een volwassen schaap (inclusief lammeren tot 25 kg) produceert 10,2 kg stikstof. Bij melkgeiten (inclusief lammeren tot 60 dagen en alle bokken) is de norm 9,9 kg. Voor paarden zwaarder dan 450 kg is de stikstofproductienorm 47,6 kg. Voor ezels (ouder dan zes maanden) geldt een norm van 19,3 kg. per dier per jaar.

Vraag:

Staarten van mijn schapen mag ik sinds 1 januari niet meer couperen. Wat kan ik doen om de dieren vrij te houden van myasis?

Antwoord:

Een myasis-aantasting betekent een lijdensweg voor schapen. De maden van de myasis-vlieg eten het schaap levend op. Neem maatregelen om de huidmadenziekte zo mogelijk te voorkomen.

Veel mensen veronderstellen dat niet-gecoupeerde schapen een grotere kans op myasis (huidmadenziekte) hebben. Uit onderzoek in Nederland is vorig jaar gebleken dat dit niet het geval is. Voor alle schapen, met of zonder (lange) staart, geldt dat het zaak is om de kans op myasis zo klein mogelijk te maken. Maatregelen die u kunt nemen: **Scheren**. Hoe korter de wol hoe kleiner de kans op myasis. Door schapen en lammeren te scheren is myasis ongeveer twee tot drie maanden te weren; prev. behandelen ook vet met **Clik** (beschermt vier maanden) of **Neocidol** (beschermt zes tot acht weken) **meteen behandelen** als een schaap myasis heeft. Een geschikte middel is **Neocidol**. Knip de wol weg op de aangetaste plek en verbrand deze zodat aanwezige maden niet uit kunnen groeien tot myasisvliegen;

Gebruik(en) alleen dekrammen die zelf geen myasis hebben gehad en benut lammeren en oaien die myasis hebben gehad niet (meer) voor de fokkerij. De gevoeligheid voor de huidmadenziekte is deels erfelijk bepaald.

Vraag:

Kunnen varkens verbranden door de zon?

Antwoord:

Vooral jonge varkens zijn gevoelig voor de zon.

Jazeker, varkens kunnen verbranden in de zon. Vooral vleesvarkens met weinig beharing en weinig ervaring kunnen na een dag voorjaarszon roodverbrand zijn. Ze zoeken niet uit zichzelf de schaduw op. Als ze wat ouder zijn of als er al wat meer zonnige dagen geweest zijn, dan doen ze dat wel. Dan is het goed als er schaduw of verkoeling voorhanden is. Verbrande varkens eten een aantal dagen minder goed.

Zeugen lijken minder last te hebben van verbranding door de zon. Wellicht omdat ze wat meer haren hebben of omdat ze weten dat ze tijdig de schaduw moeten zoeken. Ook nemen oudere zeugen eerder een modderbad, dit werkt ook als anti-zonnebrand.

Stel uw vraag

Laat Boerenvee op zoek gaan naar het antwoord op uw vragen over boerderijdieren en alles wat daar mee te maken heeft. Stuur uw vraag per mail naar: redactie@boerenvee.nl. Of schrijf naar: Redactie Boerenvee, Assinksteeg 1, 7434 PR Lettele.